

Konkurentsiseaduse täiendamise seaduse eelnõu seletuskiri

1. Sissejuhatus

1.1. Sisukokkuvõte

Käesoleva eelnõu eesmärk on võimaldada Konkurentsiametil täita Euroopa Komisjoni (edaspidi *komisjon*) ees koostöökohustusi kahe Euroopa Liidu nõukogu määruse – Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/1925, mis käsitleb konkurentsile avatud ja õiglaseid turge digisektoris ning millega muudetakse direktiive (EL) 2019/1937 ja (EL) 2020/1828 (edaspidi *digiturgude määrus* või *määrus*), ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määruse (EL) 2022/2560, mis käsitleb siseturgu moonutavaid välisriigi subsideid (edaspidi *välisriigi subsideidide määrus* või *määrus*) – rakendamisel, kehtestades selleks riigisisesele õigussüsteemile vajalikud pädevusnormid ja täpsustades nende õiguslikud alused. Viimase eesmärk on luua Eesti ettevõtjate jaoks suuremat õigusselgust ja aidata paremini mõista kehtivaid reegleid. Eelnõuga ettevõtete ja inimeste halduskoormus ei suurene.

Kohustus teha komisjoniga viimase nõudmisel asjakohast koostööd on olnud Konkurentsiameti jaoks digiturgude määruse ja välisriigi subsideidide määruse puhul otsekohalduv alates nende määruste jõustumisest, kuid eelnõuga täpsustatakse ametile antud volitusi ning luuakse selge riigisisene raamistik komisjoni tõhusaks toetamiseks määruste rakendamisel. Koostöö kahe määruse rakendamisel on sisult väga sarnane ja seisneb eelkõige Eesti territooriumil ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste suhtes tehtavate uurimistoimingute toetamises. Konkurentsiseadusesse¹ (KonkS) luuakse pädevusnormid, milles täpsustatakse olukordi, kus Konkurentsiamet peab uurimistoimingute tegemiseks toetuma asjaomase määruse sätetele, ja olukordi, kus amet peab kasutama hoopis riigisisesele õigussüsteemile pärinevaid uurimismeetmeid. Digiturgude määruse puhul luuakse Konkurentsiameti jaoks lisaks volitus toetada vajaduse korral komisjoni turu-uuringuid ja alustada määruses sätestatud pääsuvalitsejate kohustuste võimaliku täitmata jätmise suhtes Eestis konkurentsijärelevamenetlus, mille komisjon saab hiljem üle võtta.

Konkurentsiameti volituste õiguslike aluste eristamine on oluline eelkõige uurimistoimingule allutatud isiku jaoks – nimelt peab tema jaoks olema üheselt arusaadav, millised õigused ja kohustused iga konkreetse uurimistoiminguga kaasnevad, samuti mis õiguse alusel ja millises kohtus on tal võimalik vajaduse korral asutuste otsuseid ja menetlustoiminguid vaidlustada. Samuti aitavad uued normid Konkurentsiameti ametnikel paremini mõista, millised uurimisvolitused on neil määruste rakendamise erinevatel juhtudel, ja korraldada oma tegevusi vastavalt.

1.2. Eelnõu ettevalmistaja

Eelnõu ja seletuskirja on koostanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna intellektuaalse omandi ja konkurentsioiguse talituse nõunik Natalia Mäekivi (5880 6031; natalia.maekivi@justdigi.ee). Eelnõu ja seletuskirja on keeleteimetanud Justiits- ja Digiministeeriumi õiguspoliitika osakonna õigusloome korralduse talituse toimetaja Moonika Kuusk (moonika.kuusk@justdigi.ee).

1.3. Märkused

¹ RT I, 18.11.2025, 2.

Eelnõu ei ole seotud muu menetluses oleva eelnõuga. Eelnõu on seotud Euroopa Liidu õiguse rakendamisega. Eelnõu ei ole seotud Vabariigi Valitsuse tegevusprogrammiga. Eelnõuga muudetakse KonkS-i redaktsiooni avaldamismärkega RT I, 18.11.2025, 2. Eelnõu seadusena vastuvõtmiseks on vajalik Riigikogu poolthääle enamus.

2. Seaduse eesmärk

Eelnõu eesmärk on võimaldada Konkurentsiametil toetada Euroopa Komisjoni digiturgude määruse ja välisriigi subsidiumide määruse rakendamisel, tagades teabe kogumise ja edastamise ning muu vajaliku koostöö vastavalt määrustes sätestatud liikmesriikide kohustustele. Selleks kehtestatakse riigisisesele õigusele vajalikud pädevusnormid ja täpsustatakse nende õiguslikud alused. Mõlema määruse kohaselt on komisjonil ulatuslikud volitused, mille kohaldamisel võib komisjon paluda liikmesriigi pädeva asutuse abi.

Vastavalt hea õigusloome ja normitehnika eeskirja (HÕNTE) § 1 lõike 2 punktile 5 ei eelnenud eelnõule väljatöötamiskavatsust, kuna eelnõu rakendamine ei too olulist õiguslikku muudatust või muud olulist mõju. Muudatused on tehnilised ja tulenevad otseselt EL-i määruste rakendamise vajadusest.

2.1. Digiturgude määrus

Digiturgude määrus jõustus 1. novembril 2022 ja seda kohaldatakse alates 2. maist 2023. Regulatsioon on suunatud suurtele tehnoloogiaettevõtetele, kes haldavad digiplatvorme ja pakuvad põhiplatvormiteenuseid, nagu sotsiaalmeediateenused, veebibrauserid, sõnumiteenused, otsingumootorid ja muud veebipõhised teenused. Põhiplatvormiteenused on suurte kasutajaskondadega platvormid, mille kaudu pääsuvalitsejad on saanud digiturge oma huvides mõjutada. Mõni neist ettevõtjatest kontrollib digimajanduses terveid platvormide süsteeme ning teistel asjaomasel kaubaturul tegutsevatel või uutel ettevõtjatel on nendega struktuuriliselt äärmiselt raske konkureerida. Pääsuvalitsejate selliste omaduste kombinatsioon põhjustab paljudel juhtudel tõenäoliselt suurt ebavõrdsust läbirääkimistel ning seega ebaausate tavade ja ebaõiglaste tingimuste rakendamist pääsuvalitsejate osutatavaid põhiplatvormiteenuseid kasutavate ärikasutajate² ja lõppkasutajate³ suhtes, mis mõjutab digisektoris negatiivselt hindu, kvaliteeti, ausat konkurentsi, valikuvõimalusi ja innovatsiooni. Digiturgude määrusega kehtestati pääsuvalitsejate kohustused, mille eesmärk on tagada, et digiplatvormide turud toimiksid õiglaselt, avatult ja konkurentsipõhiselt ning et pääsuvalitsejate positsiooni tugevdamist ja kuritarvitamist ennetataks juba varases etapis.

Digiturgude määruse artikli 3 lõike 1 kohaselt määratakse ettevõtja pääsuvalitsejaks, kui: (a) tal on märkimisväärne mõju siseturule; (b) ta osutab põhiplatvormiteenust, mis on ärikasutajate jaoks oluline juurdepääsutee lõppkasutajateni jõudmiseks, ning (c) tal on oma tegevuses kindel ja püsiv positsioon või on tõenäoline, et ta saavutab sellise positsiooni lähitulevikus. Määruse

²Digiturgude määruse artikli 2 punkti 21 järgi on ärikasutaja füüsiline või juriidiline isik, kes tegutseb äri- või kutsetegevuse raames ja kasutab põhiplatvormiteenuseid lõppkasutajatele kaupade või teenuste pakkumiseks või selle käigus.

³Digiturgude määruse artikli 2 punkti 20 järgi on lõppkasutaja füüsiline või juriidiline isik, kes kasutab põhiplatvormiteenuseid muul viisil kui ärikasutajana (st sisuliselt tavakasutaja).

artikli 3 lõige 3 sätestab siinkohal kvantitatiivsed ning sama artikli lõige 8 kvalitatiivsed kriteeriumid, mida komisjon pääsuvalitseja määramisel arvesse võtab.

Digiturgude määrase olemusest, pääsuvalitsejate määramise protsessist ning komisjoni järelvalve- ja menetlusvolitustest saab täpsemalt lugeda [digiturgude määrust](#) ja selle [rakendusmäärust](#).

Pääsuvalitsejate hulka kuuluvad praegu sellised suurettevõtjad nagu Alphabet, Amazon, Apple, Booking.com, Bytedance (TikTok), Meta ja Microsoft. See nimekiri võib tulevikus laieneda. Komisjon korraldab regulaarselt turu-uuringuid, mis võimaldavad tal liigitada ettevõtjaid pääsuvalitsejateks, ajakohastada pääsuvalitsejate kohustusi ning töötada välja parandusmeetmeid digiturgude määrustes sätestatud kohustuste täitmata jätmisele reageerimiseks.

Eestis ei ole ühtegi pääsuvalitsejast ettevõtjat, sest meie ettevõtjate rahalised näitajad ja kasutajate arv jäävad komisjoni kehtestatud kõrgetest lävenditest tunduvalt alla.

Seega on digiturgude määrase eeldatav mõju Eestile pigem väike. Otseselt võib määrus mõjutada Eestis tegutsevaid ja pääsuvalitsejaga valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjaid.⁴ Kuigi ühegi pääsuvalitseja peakorter ei ole Eestis, pakuvad nad Eesti turul oma põhiplatvormiteenuseid ning võivad asutada siia tütarettevõtjaid või filiaale. Kaudselt mõjutab määrus Eesti füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes on pääsuvalitsejate põhiplatvormiteenuste lõpp- või ärikasutajad – nimelt võib mõni digiturgude määrase alusel toimetatav menetlus puudutada nende ligipääsu mõne pääsuvalitseja platvormile ja selle ligipääsu tingimusi. Siinkohal tuleb arvestada, et määrase kohaselt on komisjonil õigus talle määrasega pandud ülesannete täitmiseks esitada teabenõudeid ning küsitleda kõiki ettevõtjaid ja ettevõtjate ühendusi ning neid kontrollida. Seega, kuigi põhilised menetlustoimingute adressaadid on pääsuvalitsejad ja nendega valitseva mõju kaudu seotud ettevõtjad, ei ole põhjendatud juhtudel välistatud ka olukorrad, kus menetlustoimingutele allutatakse kolmandatest isikutest ettevõtjaid ja ettevõtjate ühendusi.

Digiturgude määrase kohaselt on komisjon ainuke pädev asutus, kes võib algselt määrase artikli 20 järgi menetluse pääsuvalitseja kohustuste täitmise kontrollimiseks või nende täitmata jätmise tuvastamiseks, samuti pääsuvalitsejale trahvi määramiseks. Nii enne menetluse algatamist kui ka menetluse ajal võib komisjon kasutada talle määrasega antud uurimisvolitusi, sealhulgas esitada teabenõudeid (artikkel 21), korraldada küsitlusi ja koguda ütlusi (artikkel 22) ning teha ettevõtja või ettevõtjate ühenduse suhtes kõik vajalikud kontrollid (artikkel 23). Siinkohal nõuavad liikmesriikide territooriumitel tehtavad uurimistoimingud komisjoni ja liikmesriikide asutuste vahelist koostööd ja koordineerimist nende pädevuse piires.

Määrase artikli 23 lõike 7 kohaselt võib komisjon taotleda, et liikmesriigi pädeva asutuse ametnikud ja teised isikud abistaksid teda aktiivselt asjaomase liikmesriigi territooriumil kontrolli (st läbiotsimise) tegemisel. Sama artikli lõige 8 sätestab, et kui komisjon leiab, et ettevõtja või ettevõtjate ühendus ei nõustu kontrolliga, peab asjaomane liikmesriik andma talle vajalikku abi, taotledes kontrolli tegemiseks asjakohasel juhul abi politseilt või samaväärselt

⁴ KonkS § 2 lõike 4 kohaselt on valitsev mõju võimalus ühe või mitme ettevõtja poolt ühiselt või ühe või mitme füüsilise isiku poolt ühiselt teise ettevõtja aktsiate või osade omamise kaudu, tehingu või põhikirja alusel või muul viisil otseselt või kaudselt mõjutada teist ettevõtjat, mis võib seisneda õiguses 1) oluliselt mõjutada teise ettevõtja juhtorganite koosseisu, hääletamist või otsuseid või 2) kasutada või käsutada teise ettevõtja kogu vara või olulist osa sellest.

täitevasutuselt. Määruse artikli 21 lõige 5 sätestab liikmesriigi pädeva asutuse kohustuse esitada komisjoni taotluse korral talle kogu nende valduses oleva teabe, mis on vajalik digiturgude määrusega komisjonile pandud ülesannete täitmiseks. Määruse artikli 16 lõike 5 kohaselt võib komisjon paluda ühel või mitmel liikmesriigi pädeval asutusel abistada teda turu-uuringus. Lisaks annab määruse artikli 38 lõige 7 liikmesriikidele õiguse sätestada oma riigisisese õiguses konkurentsiasutuse pädevus ja uurimisvolitused, mille järgi võiks asutus omal algatusel uurida määruse artiklite 5, 6 ja 7 võimalikku täitmata jätmist oma riigi territooriumil.

Eelnõuga luuakse KonkS-i pädevusnormid, mille eesmärk on võimaldada Konkurentsiametil teha komisjoniga eelnimetatud koostööd. Kehtivas õiguses asjaomaseid norme ei ole. Kuigi digiturgude määrus on otsekohalduv, peab riigisisene õigus siiski andma Konkurentsiametile selged õiguslikud alused komisjoni menetlustoimingute ja turu-uuringute toetamiseks ning täpsustama, milliseid uurimismeetmeid peab amet seejuures kasutama. Samuti sätestatakse Konkurentsiameti pädevus uurida Eestis omal algatusel digiturgude määruse artiklite 5, 6 ja 7 võimalikku täitmata jätmist.

2.2. Välisriigi subsiidiumide määrus

Välisriigi subsiidiumide määrus jõustus 12. jaanuaril 2023 ja seda kohaldatakse alates 12. juulist 2023. Määrus võimaldab komisjonil uurida rahalisi toetusi, mida kolmandate riikide ametiasutused on andnud EL-is tegutsevatele äriühingutele. Määrusega kehtestati kohustus, et ettevõtjad peavad komisjonile ette teatama riigihankemenetlusest ja koondumisest, kui asjaomane pakkumus või tehing sisaldab kolmanda riigi rahastust ning täidetud on määru ses sätestatud rahaline künnis.

Välisriigi subsiidiumide olemuse, nende hindamise korra ning komisjoni menetluste detailse regulatsiooniga saab tutvuda [välisriigi subsiidiumide määru ses](#) ja selle [rakendusmääru ses](#).

Arvestades, et määru ses sätestatud kriteeriumide järgi on ettevõtja käive, mille korral tuleb komisjoni oma tehingutest teavitada, suhteliselt suur⁵, mõjutab määrus Eesti ettevõtjaid eeldatavasti pigem vähesel määral. Siiski tuleb arvestada sellega, et komisjon võib omal algatusel sekkuda ka piirmäära alla jäävatesse koondumistesse, mis hõlmavad välisriigi toetusi, samuti sellega, et sarnaselt digiturgude määrusega on komisjonil ka välisriigi subsiidiumide määrusega õigus talle määrusega pandud ülesannete täitmiseks esitada teabenõudeid peale uurimise all olevatele isikutele ka teistele ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele ning neid kontrollida.

Välisriigi subsiidiumide määruse põhjenduspunktis 58 sätestatakse, et liikmesriigid peavad määruse kohaldamisel tegema komisjoniga tulemuslikku koostööd. Seetõttu palus komisjon pärast määruse jõustumist liikmesriikidel määrata riiklikud kontaktpunktid, kes osutaksid vajaduse korral komisjonile määruse rakendamisel abi. Riigihangete valdkonnas määrati Eesti kontaktpunktiks Rahandusministeerium, koondumiste kontrolli kontaktpunkt on Konkurentsiamet. KonkS-i § 21 lõige 5 jõustus 28. novembril 2025 ja sellega anti Konkurentsiametile üldine pädevus teha komisjoniga koostööd välisriigi subsiidiumide määruse artiklis 20 ja artikli 21 lõikes 5 sätestatud koondumise hindamisel.

⁵ Välisriigi subsiidiumide määruse artikli 20 lõige 3 sätestab ettevõtjate komisjonile ette teatamise kohustuse koondumisest, mis hõlmab välisriigi olulist rahalist toetust, kui i) omandatava äriühingu käive või ühinevatest äriühingutest vähemalt ühe osapoole käive või ühisettevõtja käive on EL-is vähemalt **500 miljonit eurot** ning ii) summaarne välismaine rahastus on seejuures vähemalt **50 miljonit eurot** (määruse 3. peatükk).

Nagu digiturgude määruse puhul, on komisjon ainus asutus, kel on pädevus välisriigi subsideerimise määrust kohaldada. Selleks võib komisjon kasutada talle määrusega antud uurimisvolitusi, milleks on artiklis 13 sätestatud teabenõuded ja artiklis 14 sätestatud kontrollid. Siinkohal on liikmesriikide territooriumitel uurimistoimingute tõhusaks tegemiseks vajalik komisjoni ja liikmesriikide asutuste vaheline koostöö ja koordineerimine nende pädevuse piires.

Välisriigi subsideerimise artikli 13 lõige 5 annab komisjonile õiguse nõuda, et liikmesriigid esitaksid talle kogu teabe, mis on vajalik komisjonile määrusega pandud ülesannete täitmiseks. See tähendab, et liikmesriigi pädeval asutusel on komisjoniga analoogne õigus esitada oma riigi ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendusele määruses sätestatud teabenõudeid. Samuti näeb määruse artikli 14 lõige 6 ette liikmesriikide kohustuse toetada komisjoni ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste suhtes kontrollide tegemisel, sealhulgas vajaduse korral politsei kaasamise tagamine.

Lisaks annab määruse artikli 14 lõige 7 komisjonile õiguse taotleda liikmesriigi ametiasutuselt kontrolli või muu faktide tuvastamise toimingute tegemist oma riigisisese õiguse kohaselt. Erinevalt komisjoni kontrollist on tegemist Konkurentsiameti enda menetlustoiminguga, mis tuleb teha Eesti õiguse alusel ning mis eeldab halduskohtu luba KonkS-i §-s 53¹⁶ sätestatud korras. Selliste toimingute tegemiseks peab Konkurentsiametil olema ühiselt mõistetav õiguslik alus, mis võimaldab rakendada riigisiseseid uurimismeetmeid ja tagada menetluslike garantiide järgimise.

Eelnõuga luuakse KonkS-i pädevusnormid, mille eesmärk on võimaldada Konkurentsiametil teha komisjoniga eelnimetatud koostööd. Kehtiv õigus sätestab Konkurentsiameti üldise pädevuse kontaktpunktina, mille järgi saab amet teha komisjoniga koostööd määruses sätestatud koostööde kontrollimisel, kuid ei täpsusta, mis uurimismeetmete abil ja millistel õiguslikel alustel saab sellist koostööd praktikas teha. Koostöö komisjoniga antud määruse rakendamisel on üsna ulatuslik ning hõlmab nii teatamisele kuuluvaid koostööde, mis vastavad määruses sätestatud rahalistele künnistele, kui ka teatamisele mittekuuluvaid koostööde, mille puhul komisjon võib alata uurimise omal algatusel (*ex officio*), kui tal tekib kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele on antud välisriigi subsideerimise. Lisaks on võimalikud ka juhtumid, kus komisjon hakkab omal algatusel uurima ükskõik millisest allikast, sealhulgas liikmesriikidelt, füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt ning ühendustelt pärit teavet väidetavate siseturgu moonutavate välisriigi subsideerimise kohta, mis tingimata ei kujuta endast ei riigihankemenetlust ega koostööde uurimist (määruse artiklis 9 sätestatud *ex officio* menetlus). Ka sellisel juhul võib komisjoni jaoks sobiv koostööpartner olla Konkurentsiamet. Loetletud juhtumite menetlemine nõuab selgust ja õiguskindlust nii Konkurentsiameti kui ka ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste jaoks, kelle suhtes võidakse uurimismeetmeid kohaldada.

Seega, vaatamata sellele, et välisriigi subsideerimise määrus on otsekohalduv, peab riigisisene õigus andma Konkurentsiametile selged õiguslikud alused nii komisjoni menetlustoimingute toetamiseks kui ka enda menetlustoimingute tegemiseks ja täpsustama, milliseid uurimismeetmeid peab amet seejuures kasutama.

3. Eelnõu sisu ja võrdlev analüüs

1) Punktiga 1 täiendatakse KonkS § 53⁶ lõiget 2 punktidega 2¹ ja 2².

KonkS-i § 53⁶ lõike 2 punkt 2¹: „selleks tuleneb alus Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrusest (EL) 2022/1925, mis käsitleb konkurentsile avatud ja õiglaseid turge digisektoris

ning millega muudetakse direktiive (EL) 2019/1937 ja (EL) 2020/1828 (digiturgude määrus) (ELT L 265, 12.10.2022, lk 1–66); “.

Uue punkti kohaselt ei algata Konkurentsiamet konkurentsijärelevamenetlust või lõpetab menetluse konkurentsijärelevameedet määramata, kui selleks tuleneb alus digiturgude määrusest. Selline alus on eeskätt määruse artikli 38 lõige 7. Ühelt poolt annab nimetatud säte liikmesriigi konkurentsiasutusele õiguse (eeldusel, et tal on olemas selleks riigisisese õiguse kohaselt pädevus ja uurimisvolitused) omal algatusel uurida määruse artiklite 5, 6 ja 7 võimalikku täitmata jätmist oma territooriumil. Teiselt poolt ei ole liikmesriigi konkurentsiasutusel aga õigust sama rikkumise suhtes menetlust alustada või see lõpule viia, kui seda menetleb komisjon ise.

Eelnõuga luuakse Konkurentsiameti jaoks pädevus alustada määruse artikli 38 lõikega 7 ettenähtud uurimine omal algatusel, alustades selleks konkurentsijärelevamenetlust (KonkS § 78²³ lõige 3). Samas tuleb jätta selline menetlus siiski alustamata või lõpetada juhul, kui asjaomast rikkumist juba menetleb või hakkab menetlema komisjon ise. Juhul, kui konkurentsijärelevamenetlus oli juba alustatud, peab Konkurentsiamet menetluse lõpetama ja esitama oma uurimise tulemused komisjonile, et toetada komisjoni kui ainsat digiturgude määruse täitmise tagajat.

KonkS-i § 53⁶ lõike 2 punkt 2²: „selleks tuleneb alus nõukogu määrusest (EL) 2022/2560; “.

Uue punkti kohaselt ei algata Konkurentsiamet konkurentsijärelevamenetlust või lõpetab menetluse konkurentsijärelevameedet määramata, kui selleks tuleneb alus välisriigi subsideerimise määrusest. Säte on mõeldud eelkõige välistamiseks olukorda, kus oma esimese menetlustoiminguga – mille Konkurentsiamet teeb komisjoni taotlusel ja mis on kavandatud KonkS-i § 78²⁴ lõike 3 alusel ning kasutades selleks riigisiseseid uurimismeetmeid (KonkS-i §-s 53¹⁵ sätestatud läbiotsimine ja §-s 53¹⁷ sätestatud teabe nõudmine) – alustaks Konkurentsiamet automaatselt konkurentsijärelevamenetlust (KonkS § 53⁶ lg 1 p 1).

Konkurentsijärelevamenetluse eesmärk on KonkS-i § 53⁵ lõike 3 kohaselt keelatud teo toimepanemise tuvastamine ning vajaduse korral keelatud teo toime pannud ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele konkurentsijärelevameetmete kohaldamine, et taastada ja säilitada moonutamata konkurents. Välisriigi subsideerimise määrus ei anna aga liikmesriikidele pädevust määrust iseseisvalt kohaldada ja selles sätestatud välisriikide rahalisi toetusi uurida, selline pädevus on ainult komisjonil. Konkurentsiamet võib vaid komisjoniga viimase taotlusel määruse rakendamisel teha koostööd, mille õiguslikud alused sätestatakse kavandatud KonkS-i §-s 78²⁴. KonkS-i § 78²⁴ lõikega 3 antakse Konkurentsiametile küll õigus rakendada komisjoni taotlusel konkurentsijärelevamenetluses kasutusel olevaid riigisiseseid uurimismeetmeid, kuid seda teeb amet erandkorras ilma konkurentsijärelevamenetlust algamata.

2) Punktiga 2 täiendatakse KonkS-i §-dega 78²³ ja 78²⁴.

KonkS § 78²³ lõige 1: „Konkurentsiamet võib osutada Euroopa Komisjonile viimase taotlusel abi nõukogu määruse (EL) 2022/1925 artikli 21 lõikes 5 ja artikli 23 lõikes 3 sätestatud alustel ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste suhtes kontrollide tegemisel ja neile teabenõuete esitamisel.“

Säte näeb ette, et juhul kui komisjon soovib Eestis digiturgude määruse alusel ettevõtjat või ettevõtjate ühendust kontrollida (läbi otsida) või esitada ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele teabenõude ning vajab mõne sellise toiminguga abi, siis on Konkurentsiamet pädev asutus sellise abi osutamiseks. Kehtivas õiguses selline pädevusnorm puudub. Komisjoni

kontrollimisel abistades on Konkurentsiametil digiturgude määruse artikli 23 lõigetes 2 ja 4 sätestatud volitused. See tähendab, et Konkurentsiameti ametnikel on kontrollimisel õigus:

- a) siseneda ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste ruumidesse, territooriumile ja transpordivahenditesse;
- b) kontrollida raamatupidamis- ja muid äridokumente olenemata sellest, millisel andmekandjal neid hoitakse;
- c) teha või saada mis tahes kujul koopiaid või väljavõtteid kõnealustest raamatupidamis- või muudest dokumentidest;
- d) nõuda, et ettevõtja või ettevõtjate ühendus võimaldaks juurdepääsu oma organisatsioonile, toimimisele, IT-süsteemile, algoritmidele, andmete töötlemisele ja äritavadele ning selgitaks neid, ja jäädvustada või dokumenteerida antud selgitused mis tahes tehniliste vahenditega;
- e) pitseerida äriruume ning raamatupidamis- või muid dokumente kontrolli tegemise ajaks ja selleks vajalikus ulatuses;
- f) küsida ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajalt või töötajalt selgitusi kontrolli sisu ja eesmärgiga seotud asjaolude või dokumentide kohta ning vastused mis tahes tehniliste vahenditega jäädvustada.

Konkurentsiamet saab kontrolli käigus nõuda, et ettevõtja või ettevõtjate ühendus annaks juurdepääsu oma organisatsioonile, toimimisele, IT-süsteemile, algoritmidele, andmete töötlemisele ja äritavadele ning selgitaks neid; samuti saab amet esitada ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajale või töötajale küsimusi. Kontrollitakse igal juhul komisjoni otsuse alusel, milles märgitakse kontrolli sisu ja eesmärk, määratakse selle alguskuupäev, antakse teavet võimalike trahvide ja sunniraha kohta ning osutatakse õigusele esitada kõnealune otsus läbivaatamiseks Euroopa Kohtule.

Komisjoni abistamisel ettevõtjatele ja ettevõtjate ühendustele teabenõuete esitamisel on Konkurentsiametil määruse artiklis 21 sätestatud õigus nõuda, et ettevõtjad või ettevõtjate ühendused esitaksid kogu vajaliku teabe, ja samuti on õigus nõuda juurdepääsu ettevõtjate andmetele ja algoritmidele ning testidega seotud teabele ja nõuda nende kohta selgitusi.

KonkS § 78²³ lõige 2: „Euroopa Komisjonile osutab nõukogu määruse (EL) 2022/1925 artikli 23 lõike 8 alusel kaasabi politsei. Kaasabi osutamisel võib politsei kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu. Vahetut sundi kohaldatakse korrakaitseseaduses sätestatud korras, arvestades nõukogu määruse (EL) 2022/1925 erisusi.“.

Kavandatud lõige 2 on digiturgude määruse artikli 23 lõike 8 rakendussäte. Nimetatud artikkel näeb ette, et kui komisjoni volitatud ametnikud ja nendega kaasas olevad isikud leiavad, et kontrollile allutatud isik ei nõustu nõutava kontrollimisega, peab asjaomane liikmesriik osutama komisjonile vajalikku abi, taotledes kontrollimiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt täitevasutuselt. Kuigi määrus ei sisusta, mida peetakse silmas „vajaliku abiga“, võib eeldada, et mõeldakse komisjoni ametnike ja nendega kaasas olevate isikute turvalisuse tagamist ning vajaduse korral vahetu sunni kohaldamist selleks, et nad saaksid määrusekohase kontrolli läbi viia. KorS-i § 75 lõike 1 alusel on vahetu sunni kasutamise põhipädevus antud politseile. Politsei osutab Konkurentsiametile kaasabi ka riigisisese läbiotsimise tegemisel (KonkS § 53¹⁵ lõige 11). Politsei kaasabi taotleb Konkurentsiamet halduskoostöö seaduse (HKTS) 3. peatüki sätete alusel.

KonkS § 78²³ lõige 3: „Konkurentsiamet võib abistada Euroopa Komisjoni nõukogu määruse (EL) 2022/1925 artikli 16 lõikes 5 sätestatud turu-uuringu tegemisel.“

Määruse kohaselt on komisjonil õigus teha järgmisi turu-uuringuid:

- a) **туру-uuring pääsuvalitseja määramiseks**, mida komisjon teeb selleks, et selgitada välja, kas põhiplatvormiteenuseid osutav ettevõtja tuleks määrata pääsuvalitsejaks, või selleks, et teha kindlaks põhiplatvormiteenused määruse tähenduses (digiturgude määruse artikkel 17);
- b) **süsteemse kohustuste mittetäitmisega seotud turu-uuring**, mida komisjon teeb selleks, et selgitada välja, kas pääsuvalitseja on jätnud kohustused süsteemselt täitmata (digiturgude määruse artikkel 18);
- c) **uusi teenuseid ja tavasid käsitlev turu-uuring**, mida komisjon teeb selleks, et selgitada välja, kas üks või mitu digisektori teenust tuleks lisada põhiplatvormiteenuste loetellu, või selleks, et teha kindlaks tavad, mis piiravad põhiplatvormiteenuste avatust konkurentsile või mis on ebaausad ning mida ei ole määruses tõhusalt käsitletud (digiturgude määruse artikkel 19).

Digiturgude määruse artikli 16 lõike 5 kohaselt võib komisjon paluda ühel või mitmel liikmesriigi pädeval asutusel teda turu-uuringus abistada. Kavandatud § 78²³ lõikega 3 antakse selline komisjoni turu-uuringuga abistamise põhipädevus Konkurentsiametile, kellel on omakorda riigisisese õiguse kohaselt võimalik kaasata vajaduse korral teisi Eesti pädevaid asutusi, kes saavad konkreetse turu-uuringu raames abiks olla. Turu-uuringuga abistamisel on Konkurentsiametil määruse IV. peatükist tulenevad komisjoni volitused.

KonkS § 78²³ lõige 4: „*Konkurentsiametil on õigus omal algatusel uurida nõukogu määruse (EL) 2022/1925 artiklite 5, 6 ja 7 võimalikku täitmata jätmist Eesti territooriumil, algatades selleks konkurentsijärelevamenetluse. Enne esimese menetlustoimingu tegemist teavitab Konkurentsiamet sellest kirjalikult Euroopa Komisjoni.*“

Artikli 38 lõige 7 annab liikmesriigi pädevale asutusele õiguse algatada omal algatusel uurimisi määruse artiklite 5 (pääsuvalitsejate kohustused), 6 (pääsuvalitsejate kohustused, mida võidakse artikli 8 kohaselt täpsustada) ja 7 (pääsuvalitsejate kohustus seoses numbrivaba isikutevahelise side teenuste koostalitlusvõimega) võimaliku täitmata jätmise korral eeldusega, et asjaomasel asutusel on liikmesriigi õiguse kohaselt olemas selleks pädevus ja uurimisvolitused. Paragrahvi 78²³ lõike 4 eesmärk on luua Konkurentsiameti jaoks selline pädevus ja täpsustada, et sellise uurimise puhul oleks Eestis tegemist konkurentsijärelevamenetlusega. Uurimisele kohalduksid seega kõik KonkS-i 7². peatüki sätted.

See võib olla asjakohane eelkõige juhul, kui ei ole võimalik algusest peale kindlaks teha, kas pääsuvalitseja tegevus võib rikkuda digiturgude määrust, riigisiseseid konkurentsireegleid (KonkS) või mõlemaid. Uurimise algatamisest tuleb enne esimese menetlustoimingu tegemist teavitada komisjoni, et vältida paralleelmenetlusi ja tagada asutuste koordineeritud tegevus. Konkurentsiamet peab teatama komisjonile oma järeldustest, et komisjon saaks algatada oma menetluse täitmata jätmise uurimiseks, kui on võimalus, et pääsuvalitseja jätab täitmata teatavad määrusest tulenevad kohustused.

Kui komisjon algatab ise menetluse vastavalt määruse artiklile 20, vabastab see Konkurentsiameti võimalusest selline uurimine korraldada või see lõpule viia, kui see on juba pooleli. Seega tuleb sellisel juhul juba alustatud konkurentsijärelevamenetlus lõpetada kavandatava KonkS-i § 53⁶ lõike 2 punkti 2 alusel ja esitada oma uurimise tulemused komisjonile.

KonkS § 78²⁴ lõige 1: „*Konkurentsiamet võib nõukogu määruse (EL) 2022/2560 artikli 13 lõikes 5 ja artikli 14 lõikes 5 sätestatud alustel osutada Euroopa Komisjonile viimase taotlusel abi ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste suhtes kontrollide tegemisel ja neile teabenõuete esitamisel.*“

Välisriigi subsiidiumide määruse artikli 13 lõike 1 kohaselt võib komisjon talle määrusega pandud ülesannete täitmiseks nõuda ettevõtjatelt või ettevõtjate ühendustelt teavet.

Sama artikli lõige 5 kohustab liikmesriike esitama komisjoni nõudmisel kogu teabe, mis on vajalik komisjonile määrusega pandud ülesannete täitmiseks. Sellisel juhul on Konkurentsiametil õigus esitada Eesti ettevõtjatele või ettevõtjate ühendustele teabenõudeid määruse artikli 13 alusel. Teabenõudes peab olema märgitud:

- a) selle õiguslik alus ja eesmärk, täpsustus selle kohta, millist teavet nõutakse, ning asjakohane tähtaeg teabe esitamiseks;
- b) märges selle kohta, et kui esitatud teave on ebaõige, mittetäielik või eksitav, võib määrata määruse artiklis 17 sätestatud trahve või sunniraha;
- c) märges selle kohta, et artikli 16 kohaselt on komisjonil koostöö puudumise korral võimalik teha otsus talle kättesaadava teabe põhjal.

Välisriigi subsiidiumide määruse artikli 14 lõike 1 alusel võib komisjon talle määrusega pandud ülesannete täitmiseks teha ettevõtjate ja ettevõtjate ühenduste puhul vajalikke kontrole (läbiotsimisi). Sama artikli lõige 5 sätestab, et selle liikmesriigi, kelle territooriumil kontroll toimub, volitatud või määratud ametnikud ja muud isikud peavad kõnealuse liikmesriigi või komisjoni taotluse korral komisjoni volitatud ametnikke ja teisi kaasasolevaid isikuid aktiivselt abistama. Selleks on neil sama artikli lõikes 2 sätestatud õigused. See tähendab, et Konkurentsiameti ametnikel, kes abistavad komisjoni määruse alusel kontrolli tegemisel, on õigus:

- a) siseneda ettevõtjate või ettevõtjate ühenduste ruumidesse, territooriumile ja transpordivahenditesse;
- b) vaadata läbi raamatupidamis- ja muid äridokumente, olenemata andmekandjast, millel neid säilitatakse, pääseda juurde kontrollitavale üksusele kättesaadavale teabele ning teha või nõuda kõnealustest raamatupidamis- ja muudest dokumentidest koopiaid või väljavõtteid;
- c) küsida ettevõtja või ettevõtjate ühenduse esindajalt või töötajalt selgitusi kontrolli eseme ja eesmärgiga seotud asjaolude või dokumentide kohta ning vastused salvestada;
- d) pitseerida äriruume ning raamatupidamis- ja muid dokumente sellise aja jooksul ja sellises ulatuses, mis on kontrolli tegemiseks vajalik.

KonkS § 78²⁴ lõige 2: „*Euroopa Komisjonile osutab nõukogu määruse (EL) 2022/2560 artikli 14 lõike 6 alusel kaasabi politsei. Kaasabi osutamisel võib politsei kasutada vahetut sundi nii kaua, kui see on eesmärgi saavutamiseks vältimatu. Vahetut sundi kohaldatakse korrakaitseseaduses sätestatud korras, arvestades nõukogu määruse (EL) 2022/2560 erisusi.*“.

Lõige 2 on välisriigi subsiidiumide määruse artikli 14 lõike 6 rakendussäte. Sarnaselt digiturgude määruse artikli 23 lõikega 8 näeb ka see artikkel ette, et kui komisjoni volitatud ametnikud ja nendega kaasas olevad isikud leiavad, et kontrollile allutatud isik ei nõustu

nõutava kontrollimisega, peab asjaomane liikmesriik osutama komisjonile vajalikku abi, taotledes kontrollimiseks vajaduse korral abi politseilt või samaväärselt täitevasutuselt. Kuigi määrus ei sisusta, mida peetakse silmas „vajaliku abiga“, võib eeldada, et mõeldakse komisjoni ametnike ja nendega kaasas olevate isikute turvalisuse tagamist ning vajaduse korral vahetu sunni kohaldamist selleks, et nad saaksid määrusekohase kontrolli läbi viia. KorS-i § 75 lõike 1 alusel on vahetu sunni kasutamise põhipädevus antud politseile. Politsei osutab Konkurentsiametile kaasabi ka riigisisese läbiotsimise tegemisel (KonkS § 53¹⁵ lõige 11). Politsei kaasabi taotleb Konkurentsiamet halduskoostöö seaduse 3. peatüki sätete alusel.

KonkS § 78²⁴ lõige 3: „Kui Euroopa Komisjon on nõukogu määruse (EL) 2022/2560 alusel taotlenud Konkurentsiametilt sama määruse artikli 14 lõike 7 alusel ettevõtja või ettevõtjate ühenduse kontrollimist või muu faktide tuvastamise toimingute tegemist, teeb Konkurentsiamet seda käesoleva seaduse §-des 53¹⁵ ja § 53¹⁷ sätestatu kohaselt.“

Välisriigi subsideerimise määruse artikli 14 lõike 7 kohaselt teeb liikmesriik komisjoni taotluse korral oma territooriumil riigisisese õiguse kohase kontrolli või muu faktide tuvastamise toimingute, et teha kindlaks, kas tegemist on välisriigi subsideerimisega, mis moonutab siseturgu.

Erinevalt komisjoni määruse sätete alusel toimuvatest kontrollidest ja teabenõuetest on siin tegemist Konkurentsiameti enda uurimismeetmetega, millele kohaldatakse KonkS-i sätteid. Samas tegutseb Konkurentsiamet neid rakendades ikka komisjoni nimel ja huvides – välisriigi subsideerimise määruse põhjenduspunktis 8 sätestatakse selgelt, et komisjon on ainus asutus, kel on pädevus määrust kohaldada. Eesmärk on siinkohal tagada võrdsed tingimused kogu siseturul ja määruse järjepidev kohaldamine, mis oleks raskendatud juhul, kui lubatud oleksid samade tegude suhtes toimetatavad paralleelmenetlused liikmesriikides. Sarnaselt kehtiva KonkS-i § 78¹³ lõikega 2 (Konkurentsiamet kontrollib ettevõtjat või ettevõtjate ühendust komisjoni taotlusel nõukogu määruse (EÜ) nr 1/2003 artikli 22 lõike 2 alusel) ja § 78¹⁴ lõikega 1 (Konkurentsiamet kohaldab uurimismeetmeid teise liikmesriigi konkurentsiasutuse nimel ja huvides) on **kavandatud KonkS-i § 78²⁴ lõike 3 puhul seega tegemist erivolitusega KonkS-i §-des 53¹⁵ ja 53¹⁷ sätestatud uurimismeetmete kohaldamiseks ilma konkurentsijärelevamenetlust algatamata**. Konkurentsijärelevamenetluse alustamata jätmise õigustlik alus sätestatakse eelnõuga kavandatud KonkS-i § 53⁶ lõike 2 punktis 2².

Komisjoni taotlusel KonkS-i sätete järgi kohaldatavatele uurimismeetmetele kohaldatakse Eesti õigust ning nii Konkurentsiametil kui ka uurimismeetmele allutatud isikul on seejuures kõik need õigused ja kohustused, mis neil oleksid juhul, kui Konkurentsiamet kohaldaks uurimismeetmeid isiku suhtes enda nimel ja huvides konkurentsijärelevamenetluse käigus. Konkurentsiameti-poolne läbiotsimine eeldab KonkS-i §-s 53¹⁶ sätestatud halduskohtu luba, mida halduskohus annab halduskohtumenetluse seadustiku⁶ (HKMS) haldustoiminguks loa andmise sätete alusel. Erinevalt riigisisestest läbiotsimisest saab halduskohus antud juhul aga ainult kontrollida läbiotsimise proportsionaalsust ning märkida loas ära, kus ja mille otsimiseks ning millistele andmetele juurdepääsuks läbiotsimise luba on antud, kuid kohus ei saa seada kahtluse alla läbiotsimise vajalikkust kui sellist, sest see põhineb komisjoni otsusel. Viimast on võimalik vaidlustada ainult Euroopa Kohtus Euroopa Liidu toimimise lepingu⁷ (edaspidi *ELTL*) artikli 263 alusel. Samamoodi jääb halduskohtu pädevusse kontrollida vajaduse korral Konkurentsiameti menetlustoimingute vastavust seadusele ja proportsionaalsuse põhimõttele,

⁶ RT I, 08.07.2025, 14.

⁷ Euroopa Liidu lepingu ja Euroopa Liidu toimimise lepingu konsolideeritud versioonid (2016/C 202/01), *ELT C* 202, 7.6.2016, pp. 1–388.

kuid vaidlused, mis puudutavad menetlustoimingute aluseks oleva komisjoni otsuse seaduslikkust, samuti komisjoni lõplikku otsust välisriigi subsidiumide määrase kohaldamise menetluses, jäävad Euroopa Kohtu jurisdiktsiooni alla.

Kui isik ei allu läbiotsimisel Konkurentsiameti korraldusele või ameti esitatud teabenõude korraldusele, sealhulgas mõjuva põhjuseta ei ilmu kutse peale, võib Konkurentsiamet isiku moodustatavale ettevõtjale või ettevõtjate ühendusele kohaldada sunniraha riigisisese õiguse kohaselt ehk KonkS-i §-s 53²⁷ sätestatud korras ja määras.

5. Seaduse mõjud

Eelnõuga ei kaasne märkimisväärseid mõjusid, kuna nii digiturgude määrus kui ka välisriigi subsidiumide määrus on olnud alates nende jõustumisest Eestile otsekohalduvad ning ilmselt oleks Konkurentsiamet pidanud nendest tulenevaid koostöökohustusi (kui vastavaid taotlusi oleks komisjonilt tulnud) täitma juba enne eelnõu koostamist. Eelnõu eesmärk on määratleda Konkurentsiameti pädevuse täpne ulatus ja täpsustada koostöökohustuste õiguslikud alused. Eelnõuga ei kehtestata uusi sisulisi kohustusi ettevõtjatele ja riigiasutustele. Erand on eelnõuga kavandatud KonkS-i § 78²³ lõige 3, millega luuakse Konkurentsiameti jaoks uus volitus alustada digiturgude määrukes sätestatud pääsuvalitsejate kohustuste võimaliku täitmata jätmise suhtes Eestis konkurentsijärelevamenetlus, mille komisjon saab hiljem üle võtta.

Eelnõuga tehtavad muudatused mõjutavad seega põhiliselt Konkurentsiametit. Konkurentsiameti konkurentsiteenistuses tegelevad digiturgude määruke ja välisriigi subsidiumide määrukega seotud teemadega teiste ametiülesannete kõrvalt kaks inimest. Kuigi praeguste prognooside kohaselt ei ole oodata, et juhtumite arv, mis puudutab Konkurentsiameti koostööd komisjoniga digiturgude määruke ja välisriigi subsidiumide määruke rakendamisel, oleks suur, ei ole sellised juhtumid lähitulevikus siiski välistatud. Komisjoni toetamine Eesti ettevõtjate suhtes menetlustoimingute tegemisel ja eriti välisriigi subsidiumide määruke artikli 14 lõikes 7 sätestatud ameti iseseisvad menetlustoimingud (kavandatud KonkS § 78²⁴ lõige 3) toovad Konkurentsiameti jaoks kaasa lisakoormuse ja võivad seega nõuda rohkem inimvara ja raha. Samuti võib amet vajada lisaressurssi selleks, et nad saaksid tõhusalt kasutada eelnõuga loodavat KonkS-i § 78²³ lõike 3 volitust: alustada digiturgude määrukes sätestatud pääsuvalitsejate kohustuste võimaliku täitmata jätmise suhtes Eestis oma menetlust ning toetada sellega digiturgude määruke regulatsiooni toimimist ja praktilist rakendamist.

Välisriigi subsidiumide määruke puhul tuleb arvestada, et lisaks teatamisele kuuluvate koondumiste uurimisele (mille käibelävenid on väga kõrge) võib komisjon uurida ka teatamisele mittekuuluvaid koondumisi, kui tal tekib kahtlus, et asjaomastele ettevõtjatele on antud välisriigi subsidiume. Lisaks on võimalikud ka juhtumid, kus komisjon hakkab omal algatusel uurima ükskõik millisest allikast, sealhulgas liikmesriikidelt, füüsilistelt ja juriidilistelt isikutelt ning ühendustelt pärit teavet väidetavate siseturgu moonutavate välisriigi subsidiumide kohta, mis tingimata ei kujuta endast ei riigihankemenetlust ega koondumise uurimist. Ka sellisel juhul võib komisjoni jaoks sobivaks koostööpartneriks osutada Konkurentsiamet.

Kuigi eelnõu kirjutamise ajal ei ole võimalike lisakulude täpne suurus mõistlikult prognoositav, võib tulevase praktika ja komisjoni taotluste tegeliku arvu valguses tekkida vajadus suurendada Konkurentsiameti ressursse.

Arvestades, et mõlemad määrukes puudutavad eelkõige väga suuri ettevõtjaid, on eeldatav mõju Eesti ettevõtluskeskkonnale pigem väike. Digiturgude määruke puhul on siiski tähtis

silmas pidada, et kuigi ühegi pääsuvalitseja peakorter ei ole Eestis, pakuvad nad Eesti turul oma põhiplatvormiteenuseid ning võivad asutada siia tütarettevõtjaid või filiaale. Eelnõuga ei muudeta ettevõtjate õigusi ega menetlusgarantiisid, sest uurimistoimingute tegemine toimub ka edaspidi kas määruste alusel või konkurentsijärelevalvemenetluse sätete järgi. Kaudselt mõjutab määrus Eesti füüsilisi ja juriidilisi isikuid, kes on pääsuvalitsejate põhiplatvormiteenuste lõpp- või ärikasutajad – nimelt võib mõni digiturgude määruse alusel toimetatav menetlus puudutada nende ligipääsu mõne pääsuvalitseja platvormile ja selle ligipääsu tingimusi.

Samuti tuleb arvestada, et nii digiturgude määrus kui ka välisriigi subsidiumide määrus annavad komisjonile (ja seega eelnõus kirjeldatud juhtudel ka Konkurentsiametile) volituse allutada menetlustoimingutele (st kontrollidele, küsitlustele ja teabenõuetele) peale uurimise all olevate isikute vajaduse korral ka teisi ettevõtjaid ja ettevõtjate ühendusi.

Igal juhul tuleneb mõju ettevõtjatele otse määrustest ja on kirjeldatud komisjoni poolt tehtud mõjuanalüüsides.⁸

Eelnõuga kavandatud muudatused mõjutavad mõnevõrra ka halduskohtu ja politsei tegevust. Mõju halduskohtutele avaldub selles, et lisaks riigisisestele konkurentsijärelevalvemenetlustele peab Konkurentsiamet küsima halduskohtult läbiotsimiseks loa ka siis, kui amet peab komisjoni taotlusel läbi viima riigisisese läbiotsimise komisjoni toetamiseks välisriigi subsidiumide määruse kohaldamisel (KonkS § 78²⁴ lõige 3). Siiski ei ole praeguste prognooside järgi selle tõttu oodata halduskohtute töökoormuse olulist kasvu.

Kavandatud KonkS-i § 78²³ lõike 2 ja § 78²⁴ lõike 2 kohaselt peab Konkurentsiamet oma digiturgude määrusest ja välisriigi subsidiumide määrusest tulenevate kohustuste täitmiseks kaasama komisjoni kontrollide juurde politsei juhul, kus komisjon leiab, et ettevõtja või ettevõtjate ühendus ei nõustu kontrolliga. Politsei kaasamine on siinkohal vajalik kontrolli eesmärgi saavutamiseks, eelkõige komisjoni ja Konkurentsiameti ametnike turvalisuse tagamiseks või vahetu sunni kohaldamiseks. Kuigi politsei jaoks ei ole tegemist olemuslikult uue kohustusega, sõltub avalduv mõju sellest, kui palju on praktikas selliseid juhtumeid, kus Eestis on vaja teha määruse alusel komisjoni tehtavaid või komisjoni taotletud kontrolle ning kui paljud neist on sellised, kus vajatakse ka politsei kaasabi. Praeguste prognooside järgi ei ole nende juhtumite eeldatav arv pigem suur.

6. Seaduse jõustumine

Seadus jõustub üldises korras, s.o hakkab kehtima kümnendal päeval pärast kehtivas korras avaldamist. Hilisema jõustumisaja määramine ei ole vajalik, sest nagu eespool selgitatud, ei too eelnõuga tehtavad muudatused kaasa muudatusi tegelikus olukorras ning puudutatud isikutel ei ole vaja teha kohandusi.

7. Eelnõu kooskõlastamine, huvirühmade kaasamine ja avalik konsultatsioon

Eelnõu esitati kooskõlastamiseks ministeeriumidele eelnõude infosüsteemi (EIS) kaudu ning arvamuse avaldamiseks Konkurentsiametile, Eesti Advokatuuri konkurentsioiguse komisjonile, Eesti Kaubandus-Tööstuskojale, Teenusmajanduse Kojale, Eesti Suurettevõtjate

⁸ Digiturgude määruse mõjuanalüüs: <https://digital-strategy.ec.europa.eu/en/library/impact-assessment-digital-markets-act>; Välisriigi subsidiumide määruse mõjuanalüüs: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/?uri=celex:52021SC0099>

Assotsiatsioonile, Eesti Väike- ja Keskmiste Ettevõtjate Assotsiatsioonile, Eesti Kaupmeeste Liidule, Eesti E-kaubanduse Liidule, Eesti Otsemüügi Assotsiatsioonile, Eesti Infotehnoloogia ja Telekommunikatsiooni Liidule, Tööandjate Keskliidule, Eesti Tarbijakaitse Liidule, Eesti Kohtunike Ühingule, Harju Maakohtule, Tartu Maakohtule, Pärnu Maakohtule, Viru Maakohtule, Tallinna Halduskohtule, Tartu Halduskohtule, Tallinna Ringkonnakohtule, Tartu Ringkonnakohtule, Riigikohtule, Tartu Ülikooli õigusteaduskonnale, Eesti Juristide Liidule ja Õiguskantsleri Kantseleile.